

Oponentský posudek

Jiří Bareš, Jablonecké sklářství v období druhé poloviny 19. a počátku 20. století (s přihlédnutím k hospodářsko – sociálnímu a technologickému vývoji), Praha 2006, (disertace)

Fenomén sklářství v českých zemích, jeho geneze a vývojové peripetie, představuje bezesporu jeden z velmi pozoruhodných rysů hospodářských a sociálního vývoje u nás, s kořeny jdoucími hluboko nazpět. Jak ukazuje oponovaná Barešova práce, nejedná se ani zdaleka o téma badatelsky vyčerpané, a to navzdory nemalé literární produkci, jež mu byla věnována. Pro autora práce téma představalo také návrat do rodného kraje, což není skutečnost při podobných kvalifikačních spisech právě častá. Ostatně, od doby, co Jiřího Bareše znám, jsem měl dostatek příležitostí si povšimnout jeho rozsáhlé znalosti z oboru sklářství, technologie, což prokazoval jaksi samozřejmě, když si prohlížel nějaký produkt sklářské výroby. Bezpochyby autor dokázal tento vklad ve své práci zůročit. Stejně tak jaké své znalosti z geografie, či hospodářské geografie.

Z uvedeného plyne, že Barešova práce je koncipována důsledně jako interdisciplinární, což je patrně metodicky nejadekvátnější přístup ke sklářství a jeho strukturálním proměnám v 19. století. Zájem J. Bareše napsat kvalitní práci se odráží ve velmi široké heuristice. Zde vidím další positivum v cestě za konečným tvarem práce, což obojí jistě nebylo jednoduché. V hledání dokumentace autor musel v některých případech doslova pátrat po osudech některých „podnikových“ archivů, v čemž projevil značnou píli a vytrvalost. Velmi rozsáhlé je rovněž využití dobových dokumentů, ať se jedná o statistiku, zprávy živnostenských komor apod.

Vlastní práce je členěna do deseti kapitol, které organicky mapují region Jablonecka (zasazený do širšího kontextu). Právě jablonecké zboží se stalo předmětem disertantova hlavního zájmu. Jak bylo řečeno, Jiří Bareš se dokonale orientuje v technologii výroby skla, a byl tedy schopen podat srozumitelný výklad při změnách výrobních postupů, které by vedly ke kvantitativnímu nárůstu produkce. Bareš ovšem jde dál. Je si dobře vědom, že teprve prodané sklo odráží úspěch či neúspěch té které firmy.

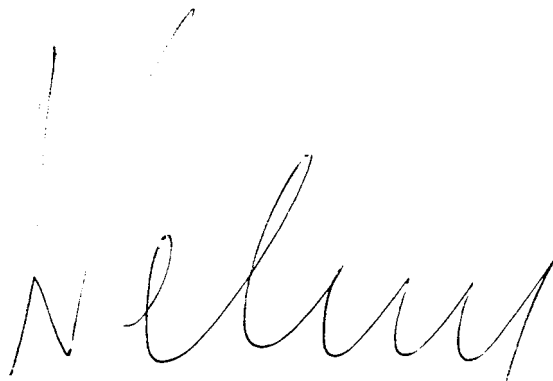
Naznačené proměny nemohly zůstat bez sociálních změn, které znamenaly pro skláře. Že z toho vyplývají četné aspekty národnosti, či dokonce etnické, je samozřejmé a autor se je snaží charakterizovat. Je si přitom vědom, že ani jeho několikaletým výzkumem není téma vyčerpáno beze zbytku. Tato pokora vůči tématu, která probleskuje mezi řádky Barešova

výkladu, je velmi sympatickým rysem jeho práce. Stejně tak jako vědomí, že práci nebudou číst jen odborníci na sklářství, připojený terminologický slovník je vlastně možné číst jako samostatný text a vzdělat se v tak komplexní problematice. Slovník vlastně rozšiřuje přístupnost Barešovy práce.

Naznačil jsem již, že autor je si dobře vědom, že i jeho dlouholetý výzkum neznamenaá tečku v poznání. Mám zato – již s přihlédnutím – k Barešových schopnostem orientace v technologii aj., aby se tématem zabýval i nadále. Rád bych akcentoval ještě jeden pozoruhodný moment disertace: za něj považuji profesionálně provedenou grafickou úpravu. Že pochází Jiřího Bareše samotného, netřeba pochybovat. Disertaci na podobné grafické úrovni v oblasti historických věd' jsem dosud neviděl.

Trochu mě mrzí, že byla v seznamu literatury opomenuta legendární (kdysi) kontroverzní a průlomová právě německých historiků Petera Kriedte, Hanse Medicka a Jürgena Schlumbohna, *Industrialisierung vor Industrialisierung*, Göttingen 1977 (včetně následující diskuze), která Jablonecko zařazuje do krystalizačního jádro středoevropské protoindustriie.

Práce Jiřího Bareše splňuje nároky kladené na disertační práce a rád ji doporučuji k obhajobě.

Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc.
Ústav českých dějin FFUK

Praha 25. 10. 2006